

■ Ёсць праблема

ЖЫВАЯ ПАМЯЦЬ —
ЖЫВЫЯ КВЕТКІ

А штучным на могілках не месца

Напярэдадні Радаўніцы прадстаўнікі Цэнтра экалагічных рашэнняў выказалі сваю занепакоенасць праблемай масавага выкарыстання штучных кветак на могілках.

— Нягледзячы на сваю прывабнасць і прастату выкарыстання штучных кветкі ўяўляюць сабой сур'ёзную небяспеку для навакольнага асяроддзя і здароўя чалавека, — тлумачыць пазіцыю экалагаў кіраўнік праграмы па экалагічна дружалюбным ладзе жыцця Дар'я ЧУМАКОВА. — Як правіла, кветкі вырабляюць са штучных матэрыялаў. Пялёсткі — з сінтэтычных тканін, напрыклад, з паліэстэру, латэксу, арганзы, апрацаваных рознымі хімічнымі саставамі для надання ім пластычнасці і трываласці.

Для афарбоўвання часцей за ўсё выкарыстоўваюцца анілінавыя фарбы, якія ўяўляюць сабой досыць таксічныя злучэнні, што могуць аказваць негатыўнае ўздзеянне на здароўе, выклікаючы галавакружэнне, галаўны боль, слабасць.

Сцябло, бутоны і іншыя дэкаратыўныя элементы штучных кветак у большасці выпадкаў вырабляюцца з пластыку, часцей за ўсё ПВХ, які таксама даволі таксічны.

Асяродак кветак і дробны дэкор можа вырабляцца з афарбаванага ці неафарбаванага пенапласту. Пенапласт пры награванні (напрыклад, на сонцы) можа вылучаць канцэрагеннае рэчыва — стырол.

Штучныя кветкі, гэтак жа як і іншыя штучныя павальныя ўпрыгажэнні, ра-

на ці позна аказваюцца на сметніку. Выкінутыя штучныя кветкі могуць працягваць вылучаць таксічныя рэчывы, забруджваючы глебу, паветра і грунтовае вады. А пры іх спальванні ў навакольнае асяроддзе могуць выдзяляцца цяжкія металы і дыяксіны.

Экалагі папярэджваюць: перапрацоўцы штучных кветкі не падаюцца, паколькі складана ўстанавіць тып пластыку для адпаведнага сартавання адходаў. Да таго ж яны ўтрымліваюць шмат пабочных матэрыялаў, якія цяжка раздзяліць. Такім чынам, што б мы ні рабілі са штучнымі кветкамі, пазбавіцца ад іх, не нашкодзіць прыродзе і чалавеку, не атрымаецца. Такім чынам, купляючы штучныя кветкі, мы ўкладваем свае грошы ў смецце...

Фота Анатоля КІСЕЛЮКА.

Па статыстыцы за 2015 год у Беларусі на Радаўніцу могілкі наведана каля 1,5 мільёна чалавек. Нават калі траціна з усіх, хто наведвае могілкі, прынясе з сабой хоць бы дзве штучныя кветкі, то на магілах нашых памерлых акажацца каля аднаго мільёна штучных кветак! А гэта прыблізна 10 тон пластыку!

Да таго ж традыцыя штучных кветак не мае глыбокіх гістарычных каранёў і налічвае не больш як 10—15

гадоў. Прынята лічыць, што штучныя кветкі каштуюць танней за сапраўдныя і даўжэй захоўваюць сваю знешнюю «свежасць». Часткова — гэта міф. На адкрытай прасторы і сонцы яны даволі хутка страчваюць свой таварны выгляд. Лепш пасадзіць побач з магілай жывыя кветкі, якія будуць доўга яе ўпрыгожваць.

«Ёсць і яшчэ адна важная акалічнасць, — падкрэслівае Дар'я Чумакова. — Кідкія

штучныя кветкі зусім не адпавядаюць атмасферы могілак у яе хрысціянскім разуменні. Гэта не пляцоўка для дэманстрацыі яркіх «кіслотных» фарбаў і безгустоўных штучных ўпрыгожванняў, а месца, дзе жывыя могуць у цішыні ўспомніць у малітве памерлых і, не адцягваючы сваю ўвагу, пабыць разам з імі».

Надзея НІКАЛАЕВА.
nikalaeva@vziasda.by

ЗА МАІМ ПЛОТАМ — ХОЦЬ ТРАВА НЕ РАСЦІ?

(Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.)

— Па дарозе з Мінска ў Мар'іну Горку ўбачыла білборд: яркія вясёлыя мяшкі са смеццем просяць дзевяці іх да кантэйнера. Як часта іх не давозіць?

— У выхадныя і асабліва, калі яны даўжэйшыя за кошт свят, безумоўна, павялічваецца нагрузка на кантэйнерныя пляцоўкі. Многія дачнікі ў лепшым выпадку выкідаюць смецце на прыпынках прыгараднага транспарту — там яно хоць бы спакаванае. У мінулым годзе, дзякуючы фотапасткам, мы прыцягнулі да адміністрацыйнай адказнасці ўсяго толькі трох грамадзян за тое, што яны выкінулі смецце ў забароненым месцы. Парушальнікаў значна больш, аднак іх цяжка ідэнтыфікаваць — фактычна толькі па нумарах аўтамабіляў.

Яшчэ да пачатку сёлетняга дачнага сезона мы правялі сход старшынь садовых таварыстваў, абмеркавалі ўсе надзённыя пытанні, нагадалі пра адказнасць за адміністрацыйныя правапарушэнні ў частцы прыродкарыстання.

— Ці забяспечаны садовыя таварыствы кантэйнерамі для збору смецця ў дастаўкавай колькасці?

— Наш раён — адзін з першых у вобласці, дзе ў сельскай мясцовасці былі ўстаноўлены кантэйнеры для паасобнага збору смецця, гэта дазволіла закрыць міні-палігоны. Цяпер у раёне ўстаноўлены 2362 кантэйнеры — у райцэнтры, вёсках, гаражных кааператывах і садовых таварыствах. Як імі карыстаюцца, шмат у чым залежыць нават не ад экалагічнай, а ад агульнай культуры людзей. Шлях смецця да ўрны праходзіць праз нашу свядомасць. І вось яе змяніць цяжэй за ўсё. Але мы працуем і разумеем, што людзям цяжка адмовіцца ад звычак, якія складваліся дзесяцігоддзямі, тым не менш пэўныя вынікі ёсць.

— Старшыня нашага садовага таварыства заўсёды нагадвае, каб скошвалі

траву на ўчастках, не захламлялі агульную тэрыторыю, а сарціроўцы смецця быў прысвечаны асобны сход. Пры гэтым старшыня ўсіх нас палюхае «экалагічнай інспекцыяй».

— Мы сапраўды ўдзяляем вялікую ўвагу тэрыторыям садовых таварыстваў. Па статуте, СТ абавязана даглядаць у тым ліку плошчу ў 50 метраў за агароджай таварыства. Мы глядзім, ці няма сметнікаў у зоне адказнасці СТ, а калі яны ёсць, то складаем пратакол аб адміністрацыйным правапарушэнні. Штрафныя санкцыі, якія накладваюцца на юрыдычную асобу, а садовае таварыства такой і з'яўляецца, даволі адчувальныя. Напрыклад, адно з садовых таварыстваў раёна было аштрафавана на суму 1470 дэнамінаваных рублёў. Пакаранне рублём, а менавіта, калі памер штрафу ад 50 да 100 базавых велічынь, дае добры выхаваўчы

У Пухавіцкім раёне 167 садовых таварыстваў, у іх размяшчаецца 22 тысячы участкаў. У дачны сезон, асабліва ў выхадныя дні, насельніцтва раёна павялічваецца прыкладна на 50 тысяч чалавек, што крыху менш за колькасць пастаянных жыхароў рэгіёна.

Фота Анатоля КІСЕЛЮКА.

эфект — людзі пачынаюць думаць: выкінуць смецце за плот ці ўсё ж такі данесці яго да кантэйнера.

Што датычыцца скошвання травы, то ў садовых таварыствах, як і на тэрыторыях сельскагаспадарчых кааператываў, сур'ёзную праблему ствараюць шкодныя расліны. Як толькі зямлю перастаюць апрацоўваць, дык адразу на палях распаўсюджваецца сумнік канадскі. Гэта вельмі небяспечнае пустазелле, яго насенне разносіцца ветрам на вялікую адлегласць. Калі сумнік трапіў на поле, праз 3—4 гады там нічога, акрамя яго, расці не будзе. Мы ведаем, як змагацца з баршчэўнікам — вядомыя месцы яго дыслакацыі, пустазелле скошваецца, не паспеўшы падрасці. З сумнікам справа ідзе горш: людзі ўспрымаюць яго як дзікарослую кветку, а не пустазелле. У гэтым годзе мы плануем усталяваць два білборды з тлумачэннямі пра шкоду сумніку.

— Але ж на дачах і акрамя смецця халае праблем з пункту гледжання экалагічнай бяспекі?

— Так, вось у мінулым годзе з'явілася новая праблема. Пасля ўраганаў дачнікі раптам вырашылі самавольна спілаваць дрэвы, маўляў, наступны ўраган іх паваліць, і яны

ўпадуць на дом. Замест таго, каб застрахаваць дом ад стыхійных бедстваў, людзі хочучы знішчыць жывое дрэва. За самавольнае спілоўванне дрэў таксама прадугледжана адміністрацыйная адказнасць, і два таварыствы былі пакараныя. Кіраўніцтва яшчэ некалькіх СТ звярталася па дазвол спілаваць дрэвы, але такі дакумент яны не атрымалі, таму што дрэвы былі абсалютна здаровыя. Нас вельмі натхніла патрабаванне Прэзідэнта аб спыненні практыкі знішчэння дрэў уздоўж ліній электраперадачы і лесаахоўных палос уздоўж дарог. Лесаахоўныя палосы ў свой час прыдумалі дасведчаныя людзі. Высаджаныя ўздоўж дарог дрэвы абараняюць глебу ад шкодных аўтамабільных выкідаў, а падчас буйства стыхій, як напрыклад, цыклон Хаўер — ад гурбаў на дарозе.

— На тэрыторыі раёна пяць заказнікаў рэспубліканскага значэння і чатыры — мясцовага. Напэўна, дачнікі таксама працягваюць цікавасць да гэтых тэрыторый?

— Асаблівых праблем тут як раз няма, усё ж такі заказнікі — гэта асабліва ахоўныя прыродныя тэрыторыі. Зрэшты, і дачнікі, і мясцовыя жыхары нярэдка выходзяць збіраць журавіны раней дазволенага тэрміну. Што характэрна, для сябе збіраюць журавіны, калі яны паспелі, а на продаж бяруць яшчэ белыя ягады, якія потым дзесьці на падворках даспяваюць у мяшках. Паўжыўная карысць такіх ягад імкнецца да нуля, але людзі, якія купляюць журавіны на рынках, прыдарожных базарах, нават не здагадваюцца пра гэта. Таму мая парада: хочаце добрыя ягады, — збірайце самі ва ўстаноўленыя тэрміны.

На жаль, прыцягнуць да адказнасці асоб, якія парушаюць тэрміны збору журавін і іншых дароў лесу, складана. Патрэбна важкая доказная база. Калі чалавек знаходзіцца на тэрыторыі балота за два тыдні да пачатку сезона збору ягад, фармальна ён нічога не парушае, а вось калі ў яго за плячыма мех з ягадамі, тады ёсць падстава для разбіральніцтва.

— Думаю, у кожным садовым таварыстве ёсць некалькі чалавек, якія ўвесь час пішуць у розныя інстанцыі скаргі на суседзяў. Ці паступаюць да вас такія звароты?

— У год мы атрымліваем прыкладна 30 зваротаў грамадзян. Па кожным праводзіцца праверка. Часцей за ўсё скаргі пішуць дачнікі, а па выніках праверкі парушэнне выяўляецца не толькі ў таго, на каго скардзіліся, але і ў самога заяўніка. Каля 1/3 скаргаў наогул не абгрунтаваныя, тым не менш праверку гэта не адмяняе. На яе сыходзіць працоўны час спецыялістаў, які яны маглі б выкарыстоўваць значна больш эфектыўна.

Аксана ЯНОЎСКАЯ.
yanovskaya@vziasda.by

Як змагацца з сумнікам канадскім

На працягу некалькіх гадоў у маі і жніўні рэкамендуецца скошваць сумнік або перакопваць глебу ў летні час у сухое надвор'е.

Прымяненне гербіцыдаў, у тым ліку і гліфасат-змяшчальных, эфектыўна пры вышыні раслін 10—15 см, пазней адчувальнасць сумніку да іх значна зніжаецца.

